

Intézkedések: A jelentés egy példányát átadjuk a III/6. alosztálynak feldolgozás céljából.

ACNSAS, fond Informativ, dos. 3010, vol. 1, 89. f. Géppel írt román nyelvű jelentés magyar fordítása.

70.

Az RMP Magyar Autonóm Tartományi pártbizottság tájékoztatója néhány rendszerellenes megnyilvánulásról

Marosvásárhely, 1957. április 9.

Az utóbbi időben az ellenséges elemek fokozták tevékenységüket különböző reakciós híreszteléseket terjesztve. A sepsiszentgyörgyi 6. sz. munkatelepen egy Molnár Ferenc nevezetű munkás az állította, hogy a Magyar Népköztársaságban létezik egy bányá, amely munkások nélkül maradt, hogy a szovjet kormány a Román Népköztársaságból 1.500 bányászt vitt át ebbe a bányába, és amikor a román bányászok elkezdtek dolgozni, a magyarok vizet engedtek rájuk és ennek következtében az összes román munkás odaveszett. Azt is mondta, ha őt kiteszik a munkából – az átszervezésekről szóló 272. sz. minisztertanácsi rendeletre gondolt – akkor áramot fog vezetni az iroda ajtajába, és amikor a kommunisták majd be akarnak menni, megöli őket az árammal. Ezen a beszélgetésen Grigore Dascălu raktáros is jelen volt, aki arról mesélt, hogy a zsidók miatt kerül sor az átszervezésekre, és hogy ő valamikor csendőr volt Kisinyovban, és ott nagyon sok zsidót megkínzott, de egyet sem ölt meg. Ez a Dascălu jó viszonyban van a munkatelep főnökével, Vasile Ionescu volt katonatiszttel, aki reakciós híreszteléseket terjeszt, és a munkások fölzaklatásán mesterkedik. Az utóbbi időben azt híresztelte, hogy Erdélyt visszaadják Magyarországnak, hogy Európában az amerikaihoz hasonló állapotok (konföderáció) következnek be, a kulákok és a hajdani kizsákmányolók ismét szabadlábra kerülnek, és helyettük a számukra kényszerlakhelyet kijelölő személyek kerülnek majd börtönbe. Csökkenteni fogják a nehéz- és könnyűipari termelést, mivel az államkassza csődöt fog mondani.

Az ugyancsak ezen a munkatelepen dolgozó Singer Márton szóba elegyedett néhány kelet-németországi mérnökkel, akik a *Dózsa György* textilgyár gépeit szerelik fel, és azt mondta nekik, hogy a román nép rosszul él, mivel a javak 90%-át a Szovjetunióba viszik.

A Sepsiszentgyörgy rajoni Komollón az a hír terjedt el, hogy a szentgyörgyi ortodox pap meg akarta mérgezni a város vizét, hogy megölje a magyarokat. Az a hír is elterjedt, hogy a Szentgyörgy környéki román községek arra készülnek, hogy – mint egykor a Maniu-gárdák – magyarokat gyilkoljanak. Megjegyezzük, hogy hasonló jellegű hírek 2-3 hete Kézdivásárhely rajonban is megjelentek, de a megfelelő politikai lépéseknek köszönhetően semlegesítettük (agitátorokat küldtünk, konferenciákat tartottunk, amelyeken megmutattuk, hogy ezeket a híreszt-

teléseket az osztályellenség terjeszti Sepsiszentgyörgyön). Egy Kupán Géza nevű kisiparos, a hajdani fasiszta nyilas párt tagja azt mondta, hogy azt kívánja, hogy a Magyar Népköztársaságban új forradalom törjön ki, mert hátha Erdélyben is történne valami.

Ozsdolán, Gelencén és más Kézdivásárhely rajoni községekben az a hír terjedt el, hogy nem kell beszolgáltatni a húskvótát, mivel május 1-től megszüntetik. Egyes helységekből a klerikális reakció (a papság) tevékenységéről is érkeztek hírek. Például az Erdőszentgyörgy rajoni Bordos község katolikus papja azt mondta az istentiszteleten, hogy ez a rendszer a legbutább embereket helyezte vezetői tisztségbe, de hála az Úrnak, nagy részük börtönbe is került. A Kézdivásárhely rajoni Kézdiálbis³² községben Szabó Lajos református lelkész megállította az utcán a kultúrotthon igazgatóját, és arra kérte, hogy adja át a kulcsokat neki, ugyanis ő majd gondját viseli a kultúrotthonnak. A rajoni pártbizottságok politikai lépéseket tettek annak érdekében, hogy az agitátorok megfékezzék ezeket a híreszteléseket. A propagandistáinkat meg arra képeztük ki, hogy konferenciákat tartsanak ezekről a kérdésekről, és más politikai lépéseket is eszközöltünk.

A tájékoztatásért felelő instruktor
Csiszér Lajos

ANDJM, fond 1134, dos. 176/1957, 85–87. f. Géppel írt román nyelvű irat magyar fordítása.

71.

Jordáky Lajos kihallgatási jegyzőkönyve

Kolozsvár, 1957. április 9.

Gyanúsított Jordáky Lajos, született 1913. szeptember 6-án, Lajos és Katalin fiaként, egyetemi tanár, utolsó lakcíme Kolozsvár, Haşdeu [Kőker] utca 39.

A kihallgatás 11.30 órakor kezdődött, és 14.30-kor fejeződött be.

K.: Nyilatkozzon az RNK népi-demokratikus rendszer elleni tevékenységéről!

V.: Nem folytattam semmiféle rendszerellenes tevékenységet.

K.: Nyilatkozzon a magyar burzsoá nacionalistákkal fenntartott kapcsolatairól!

V.: A magyar burzsoá nacionalisták közül senkivel sem tartottam fenn kapcsolatot.

K.: A vizsgálat megfelelő mennyiségű anyaggal rendelkezik az ön magyar nacionalista tevékenységére vonatkozóan, ennek tagadása csak azt bizonyítja, hogy Ön nem hajlandó beismerni az Ön által elkövetett tetteket.

V.: Nem fejtettem ki semmiféle nacionalista tevékenységet.

K.: Nyilatkozzon részletesen Tamási Áron kolozsvári látogatásáról.³³

³² Az eredeti román nyelvű iratban tévesen szerepel Alunis: ilyen nevű település nem létezik a mai Kovászna megye területén. Feltehetően elírás történt, és Albis (Kézdiálbis) az említett település.

³³ Tamási Áron (1897–1966), író. Jogot végzett Kolozsváron, majd a Kereskedelmi Akadémián szerez diplomát (1922). 1922–1923-ban banktisztviselőként dolgozott Kolozsváron és Brassóban. 1922-től jelentek meg novellái. 1923–1925-ben az Amerikai Egyesült Államokban élt. 1926-tól újságíró Erdélyben, a kolozsvári